

ทักษะในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ: จากนโยบายถึงผู้สอน

The 21st Century Skills and Foreign Language Education: From Policies to Teachers

อัญชลี จันท์เสม¹

Anchalee Jansem

วาสนา นามพงศ์²

Wasana Nampong

สมบุญ ปิยะสินธ์ชาติ³

Sombun Piyasinchart

อภิณหพร ฤกษ์อนันต์⁴

Apinporn Rerg-anan

ศุภชัย จังศิริวิทยากร⁵

Supachai Jangsirivittayakorn

เหงียน ถิ เจียม⁶

Nguyen Thi Chiem

เจิ่น ถิ บิ๊ก ถาว⁷

Tran Thi Bich Thao

¹ Ed.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์, รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: anchalej@swu.ac.th

² Ph.D., อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: wasanan@g.swu.ac.th

³ อาจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: piyasin@swu.ac.th

⁴ นักวิชาการศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน E-mail: tukta1978@yahoo.com

⁵ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: supachaij@g.swu.ac.th

⁶ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: goldencrop@yahoo.com

⁷ อาจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ E-mail: tho312@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 บทวิเคราะห์เบื้องหลังแนวคิด บทบาทของทักษะดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทิศทางการจัดการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะภาษาต่างประเทศที่สังคมต้องการ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาในปัจจุบัน การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านภาษาต่างประเทศที่สะท้อนทักษะดังกล่าว รวมทั้งการให้ความสำคัญกับฐานความรู้ของครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อการจัดการและขับเคลื่อนการศึกษาด้านภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ

Abstract

This article presents the synopsis of the 21st century skills proposed by the Partnership for 21st Century Learning, a brief analysis of the underlying principles, and impacts on foreign language teaching and learning policies aimed at equipping learners with expected language skills. All identified skills have affected current language education including the identification of standards and criteria that reflect language competence. The last part in this article highlights the importance of language teachers' knowledge base that leads to effective language education.

คำสำคัญ: ทักษะในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษา การสอนภาษาต่างประเทศ

Keywords: 21st century skills, Educational administration, Teaching English as a Foreign Language

บทนำ

เมื่อเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Learning, 2015: Online) หรือที่เรียกอย่างย่อว่า เครือข่าย P21 ที่ประกอบด้วยนักการศึกษา นักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ และเครือข่ายทางวิชาชีพอื่น ๆ อีกจำนวนหนึ่ง ได้นำเสนอทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยแยกแยะอย่างชัดเจนว่าทักษะที่จำเป็นดังกล่าวประกอบด้วย 3 ทักษะของวิชาแกนหลัก คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งความสำคัญของวิชาแกนหลัก 3 ทักษะนี้ช่วยทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษนี้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน และ คณิตศาสตร์ นอกจากนี้เครือข่าย P21 ระบุชัดเจนว่าการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ต้องประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานหลักสูตร พร้อมทั้งการประเมินหลักสูตร การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

หลังจากแนวคิดดังกล่าวได้รับการเผยแพร่ในระดับนานาชาติ สถาบันการศึกษา นักการศึกษา และส่วนต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการวางนโยบายด้านการศึกษาเริ่มพิจารณาหาแนวทางดำเนินการ พร้อมทั้งเร่งผลักดันแนวคิดหรือข้อเสนอดังกล่าวให้เป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งทั้งนโยบายด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศเป็นสาขาหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เนื่องจากทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมเน้นที่ทักษะย่อย 4 ทักษะ คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร การมีส่วนร่วมทำงานกับผู้อื่น และความสามารถเชิงสร้างสรรค์ต้องอาศัยทักษะด้านภาษาเป็นตัวขับเคลื่อน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์กลมกลืนไปกับทักษะชีวิตและอาชีพ ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงจำเป็นต้องครอบคลุมทักษะสื่อสารทุกมิติรวมทั้งทักษะการคิด เพื่อใช้เป็นทั้งเครื่องมือและกระบวนการสำหรับการจัดการสารสนเทศ

ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกในยุคดิจิทัลไร้พรมแดน ทั้งหมดนี้นับว่าเป็นหลักการและความจำเป็นที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา โดยอาศัยกระบวนการเรียนการสอนภาษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทักษะศตวรรษที่ 21 กับแนวคิดทางการศึกษาและการเรียนการสอนภาษา

เมื่อวิเคราะห์ภูมิหลังของการประกาศแนวคิดเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเครือข่าย P21 จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่เป็นพื้นฐานแนวคิดนี้คือหลักการและปรัชญาเสรีนิยมใหม่ (Neoliberal) (Patterson. 2015: 216-221) ที่มีบทบาทอย่างมากในศตวรรษที่ 20 ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงเศรษฐกิจและการเมืองที่ส่งผลโดยตรงต่อวงการการศึกษา ซึ่งกล่าวได้ว่าแนวคิดเสรีนิยมใหม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายประการ อันเนื่องมาจากความพยายามเพิ่มบทบาทของนโยบายเศรษฐกิจ ผลักดันให้ระบบต่าง ๆ ในสังคมเอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านธุรกิจ การจัดการศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ถูกละเลยให้เป็นกลไกหรือเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นฝ่ายผลิตบุคลากรที่มีทักษะการทำงานตามที่สังคมต้องการ ดังที่สืบทวิเคราะห์ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาควรเข้าสู่ตลาดแรงงานด้วยความพร้อมในการทำงานมากกว่าการเป็นเพียงผู้มีการศึกษาแบบกว้าง ๆ ด้วยเหตุนี้สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้มีความสอดคล้องกับแนวคิดเสรีนิยมใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านทักษะที่จำเป็นต่อตลาดแรงงานเชิงธุรกิจ (Hursh. 2001: Online) มีการกำหนดมาตรฐาน (Standards) ตัวชี้วัด (Indicator) และเกณฑ์ (Criteria) ในลักษณะต่าง ๆ เช่น มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาตรฐานวิชาชีพครู ภาระความรับผิดชอบ (Accountability) เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นมาตรการการประเมินหรือประกันคุณภาพที่ธุรกิจใช้เพื่อเป็นหลักประกันว่าทุกส่วนและทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ที่สอดคล้องกับความคาดหวังของธุรกิจว่า การศึกษาควรผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความพร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงานในภาคเอกชน (Brathwaite. 2016: 6)

ในสาขาการเรียนการสอนภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการก่อตั้งเครือข่ายของสาขาวิชาและกำหนดบทบาทต่าง ๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การกำหนดมาตรฐานพร้อมระดับความสามารถทางภาษาที่แสดงถึงสมรรถนะที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เช่น ระดับ (Level) ของทักษะและความรู้ภาษาที่แสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรม (Performance) การใช้ภาษาที่สังคมคาดหวัง เป็นต้น โดยการกำหนดระดับความสามารถทางภาษานั้นเป็นไปตามทฤษฎี เช่น ในช่วงหนึ่งที่นักภาษาศาสตร์การศึกษาได้เสนอแนวการสอนแบบธรรมชาติ (Natural approach) ได้แบ่งระดับของการพัฒนาการรับภาษาที่สองออกเป็น 5 ระดับ (Herrera: & Murry. 2005: 71-75) ได้แก่ 1) ช่วงก่อนการผลิตภาษา (Pre production) หรือช่วงระยะเงียบ (Silent period) หรือขั้นที่ผู้เรียนยังไม่สามารถพูดภาษาที่สอง 2) ช่วงเริ่มใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร (Early production) หรือเริ่มใช้ทักษะการพูดเช่นตอบคำถามสั้น ๆ ได้ 3) ช่วงใช้ภาษาได้ (Speech emergence) หรือผู้เรียนสามารถโต้ตอบด้วยภาษาที่สองได้ 4) ช่วงเริ่มมีความชำนาญและใช้ภาษาได้คล่องแคล่ว (Intermediate fluency) และ 5) ระดับที่มีความสามารถในการใช้ภาษาสูงสุด (Advanced fluency) หรือใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา ซึ่งต่อมามีการใช้ระดับช่วงความสามารถเป็นกรอบสำหรับการออกแบบหลักสูตรภาษา การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในส่วนของการกำหนดมาตรฐานความสามารถทางภาษานั้น สหภาพยุโรปได้กำหนดกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษา (The Common European Framework of References for Languages หรือ CEFR) (Council of Europe. 2013: Online) โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับความสามารถเพื่อให้ภาคธุรกิจใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกระดับความสามารถหรือทักษะทางภาษาของผู้สมัครงาน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากรอบอ้างอิงดังกล่าวใช้เป็นเกณฑ์การจ้างงานที่ยึดความสามารถทางภาษาของผู้สมัครงาน ดังนั้นเมื่อความสามารถทางภาษาของผู้จบการศึกษาที่ตลาดแรงงานมีความชัดเจน เกณฑ์ของ CEFR จึงเริ่มมีบทบาทในการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศ โดยเริ่มจากการเป็นกรอบการพัฒนาหลักสูตรรวมไปถึง

การกำหนดให้เกณฑ์เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

ในขณะเดียวกัน สภาการสอนภาษาต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา (American Council on the Teaching of Foreign Languages. 2011: Online) ซึ่งเป็นเครือข่ายสำคัญแห่งหนึ่งของการสอนภาษา ได้อ้างถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 และระบุว่าการเรียนการสอนภาษาควรมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณสมบัติที่เกิดจากการบูรณาการความสามารถทางภาษากับทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งสิ้น 12 ประการ ได้แก่ การเป็นนักสื่อสาร (Communicator) ผู้ที่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น (Collaborator) นักคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา (Critical thinker and problem-solver) ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม (Creator and innovator) พลเมืองของโลกที่รอบรู้ข้อมูลข่าวสาร กระตือรือร้น และผลิตผลงานโดยใช้เทคโนโลยี (Informer, active, and productive global citizen) ผู้เรียนภาษาที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ (Flexible and adaptive language learners) ผู้นำ (Leader) ผู้ที่มีความรับผิดชอบ (Responsibility and accountability) และผู้รู้จักใช้ทักษะทางสังคมเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม (Social and cross cultural skills) เพื่อนำพาตนเองไปในทางสร้างสรรค์ (Initiation and self-direction) จะเห็นได้ว่าทักษะทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างมากต่อกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณสมบัติตามที่สังคมและเครือข่ายวิชาชีพระดับนานาชาติคาดหวัง หรือกล่าวได้ว่าท้าทายต่อการจัดหรือปฏิรูปหลักสูตรภาษา การเตรียมและพัฒนาครูผู้สอนภาษา กระบวนการจัดการเรียนรู้อันให้ผู้เรียนตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียนทั้งสิ้น

ในด้านการจัดการศึกษา เป็นที่ยอมรับกันว่าหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนแม่บทที่กำหนดทิศทางการศึกษารวมทั้งคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ และเมื่อสังคมที่ได้รับอิทธิพลจากธุรกิจ และการสื่อสารดิจิทัลในปัจจุบันกำลังมีบทบาทอย่างมาก หลักสูตรจึงมีสามารถหลีกเลี่ยงอิทธิพลนั้นไปได้ ดังนั้นการที่เครือข่าย P21 คาดหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์ และอีกหลายด้านดังที่สรุปไว้ข้างต้นแล้วนั้น การเรียนการสอนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร จึงต้องมีลักษณะบูรณาการแนวคิดปรัชญาการศึกษา เพื่อกำหนดเนื้อหาหรือสาระการเรียน และการที่ทักษะในศตวรรษที่ 21 กำหนดความสำคัญของการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ สะท้อนให้เห็นอิทธิพลของแนวคิดปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) และนิรันดรนิยม (Perennialism) ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีแก่นความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ในเวลาเดียวกันต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีลักษณะเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่สังคมต้องการซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพัฒนาการนิยม (Progressivism) (Ornstein; & Hunkins. 1998: 38-44) นอกจากนี้ ทักษะทั้งหมดที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 แสดงถึงศักยภาพทั้งด้านความคิด ปัญญา การปฏิงาน การมีความคิดสร้างสรรค์ ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี การเรียนรู้ที่มีได้จำกัดเพียงในห้องเรียน และการสื่อสารร่วมงานกับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดสรคานิยม (Constructivism) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนการสอน มีโอกาสสร้างความรู้ โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ที่กำลังมีส่วนร่วมพร้อม ๆ กับการมีปฏิสัมพันธ์กับบริบทรอบตัว ซึ่งได้แก่ เพื่อน สื่อการเรียน ครู สิ่งแวดล้อม สารสนเทศ รวมทั้งภาระงานที่กำลังทำที่ต้องอาศัยความรู้ ความคิด ความจำ และการลงมือปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกว่าการเรียนรู้ (learning) อันจะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความหมายของความรู้ด้วยตนเอง (Ertmer; & Newby. 2013: 55) ทั้งนี้ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศด้วยการบูรณาการแนวคิดทั้งหมดข้างต้นรวมไปถึงการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฝึกการใช้และพัฒนาทักษะในบรรยากาศที่คล้ายสภาพจริงในสังคม นับว่าเป็นการตอบใจหว่าควรทำอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต การวิเคราะห์ข้างต้นช่วยให้มองเห็นภาพว่าทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 มิได้แตกต่างจากแนวคิดหรือทฤษฎีทางการศึกษาที่มีอยู่ เพียงแต่แสดงให้เห็นภาพของการบูรณาการแนวคิดเพื่อลงสู่แนวปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21

การออกแบบหลักสูตรในภาพรวมและหลักสูตรระดับรายวิชาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ ซึ่งการยึดติดกับรูปแบบหลักสูตรเพียงรูปแบบเดียวอาจจะไม่ครอบคลุมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะทั้งหมด ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมอาจต้องอาศัยการบูรณาการหลักสูตร 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบยึดวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject-centered designs) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered designs) และยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-centered designs) (Ornstein; & Hunkins. 1998: 243-263) ทั้งนี้การยึดวิชาเป็นศูนย์กลางเน้นการจัดรายวิชา ทั้งในลักษณะวิชาเดี่ยว เช่น รายวิชาการอ่าน วิชาการเขียนเรียงความ วิชาไวยากรณ์ เป็นต้น หรือการบูรณาการเนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กัน เช่น ภาษากับวัฒนธรรม ภาษากับการประชาสัมพันธ์ ภาษาเพื่อการสื่อสารธุรกิจ เป็นต้น สำหรับการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะคำนึงถึงบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญและรวมไปถึงรูปแบบที่เน้นความเป็นมนุษย์ หลักสูตรจึงสนองต่อความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และรูปแบบที่ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางจะเน้นการบรรจุปัญหาในสภาพจริงของสังคมไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหา เสนอแนะแนวทางหรือนวัตกรรมสำหรับสภาพปัจจุบันและในอนาคต

เมื่อนำรูปแบบหลักสูตรทั้ง 3 รูปแบบข้างต้น มาปรับใช้เพื่อการจัดและพัฒนาหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศอย่างสมดุล จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะภาษาควบคู่กับการเรียนเนื้อหาโครงสร้างภาษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ทดลองใช้ภาษาและความรู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นเครื่องมือ ตัวอย่างของแนวทางการจัดหลักสูตรรวมทั้งการจัดการการเรียนรู้ เช่น การใช้ภาระงานตามสภาพจริง (Authentic tasks) การใช้โครงงาน การเรียนโดยใช้กิจกรรมปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นกิจกรรมที่สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะภาษา กระบวนการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี และการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นส่งเสริมทักษะชีวิตด้วย

บทบาทและคุณลักษณะของครูผู้สอนภาษา

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ผวนกับเกณฑ์มาตรฐาน CEFR ที่กล่าวโดยสรุปข้างต้นช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching) ซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะ 4 ด้าน (Herrera; & Murry. 2005: 64-65; citing Canale. 1983) ได้แก่ 1) ด้านหลักหรือโครงสร้างภาษา (Grammatical competence) 2) ด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) หรือการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับบริบท 3) ด้านการใช้ภาษาให้เกิดความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันของข้อความ (Discourse competence) และ 4) ด้านการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อความหมาย (Strategic competence) ซึ่งสมรรถนะดังกล่าวเมื่อผนวกเข้ากับเกณฑ์ของ CEFR แล้วจะสามารถเป็นแนวทางหรือกรอบความคิดสำหรับครูผู้สอนภาษา เนื่องจากเกณฑ์นี้ได้รับการยอมรับในระดับสากลกับภาษาต่างประเทศหลายภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี ภาษาสวีเดน เป็นต้น ที่ใช้เกณฑ์ 6 ระดับร่วมกัน อันได้แก่ A1 A2 B1 B2 C1 และ C2 โดยระดับความสามารถทั้ง 6 ระดับให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงพฤติกรรม (Performance) การใช้ภาษาที่สะท้อนสมรรถนะ (Competence) เช่น ผู้ที่มีความสามารถด้านการอ่านระดับ C2 ต้องมีทักษะการอ่านใกล้เคียงหรือเหนือกว่าเจ้าของภาษา ทั้งด้านความเร็วในการอ่าน และความเข้าใจสาระเนื้อหาของสิ่งที่อ่าน ระดับ C1 ต้องสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ แม้กระทั่งการสื่อสารในหัวข้อที่ไม่คุ้นเคย ระดับ B2 ต้องสามารถสื่อสารให้ข้อมูล给别人ที่ต้องการได้ ระดับ B1 มีทักษะภาษาที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่นการติดต่อขอเปิดบัญชีกับธนาคาร ระดับ A2 แสดงให้เห็นถึงความสามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันแบบง่าย ๆ ในหัวข้อที่คุ้นเคย และระดับ A1 ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถทางภาษาระดับเบื้องต้นเน้นเพียงการถาม-ตอบเบื้องต้น

ในหัวข้อง่าย ๆ โดยการใช้อุปแบบหรือถ้อยคำที่เกิดจากการลอกเลียนแบบ นอกจากนี้ เถลไถลและหลักการทั้งหมดสะท้อนให้เห็นสภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนภาษา ทิศทางและการปรับตัวของวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอนและการจัดบรรยากาศการเรียน รวมทั้งรูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ครอบคลุมทักษะที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสม

ตัวอย่างมาตรฐานทักษะความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ผงกทักษะทุกด้านในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ถือว่าสำคัญยิ่งในปัจจุบัน ส่งผลให้มีการทบทวนบทบาทของครูผู้สอนภาษาโดยตรงเช่นกัน (Rotherham, & Willingham. 2009: 18-20) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นเกี่ยวกับความรู้และความมีประสิทธิภาพของครูที่เป็นประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งในด้านการศึกษา ทั้งนี้ที่ผ่านมามีนักการศึกษาและนักวิจัยสาขาการศึกษาหลายท่านที่นำเสนอและสรุปประเภทและลักษณะความรู้ที่จำเป็นสำหรับครู เช่น ครูมืออาชีพ (Professional teacher) จำเป็นต้องรู้และเข้าใจการจัดการชั้นเรียน วิธีสอน และติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้ (Kramer. 2003: 22-24) ด้านการสอนภาษาต่างประเทศนั้นความรู้ที่จำเป็นประกอบด้วย ความรู้ทฤษฎีการสอน ทักษะการสอน การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศนั้น ๆ ความรู้สาขาวิชาการอื่น ๆ และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ (Richards. 1998: 1) ทว่าการแยกความรู้ออกเป็นประเภทต่างๆ อาจกระทำได้อย่างยากเพราะความรู้ของครูหลอมเป็นหนึ่งเดียวกัน (Tsui. 2003: 65-66) อันได้แก่ความรู้ วิชา วิชาชีพ และธรรมชาติของการเรียนการสอนภาษา การจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ฐานความรู้ที่ซัลแมน (Shulman. 1987: 8) สังเคราะห์และได้รับการยอมรับและนำไปใช้เป็นกรอบทฤษฎีในงานวิจัยระดับนานาชาติจำนวนมากที่ผู้วิจัยและนักการศึกษาทั่วโลกนำไปประยุกต์ในการพัฒนาวิชาชีพครูสาขาต่าง ๆ ประกอบด้วยความรู้ 7 ด้าน ได้แก่ ความรู้เนื้อหาสาระของวิชา ความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอน ความรู้ด้านวิธีสอนผนวกเนื้อหาวิชาเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน และความรู้ในบริบทของการศึกษา หากจะยึดความมุ่งหมายด้านทักษะภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 ดังเช่นของ CEFR รวมทั้งการประยุกต์ทักษะอื่น ๆ ที่ เครือข่าย P21 ระบุ และฐานความรู้ที่จำเป็นทั้ง 7 ด้านของครูมืออาชีพที่ซัลแมน (Shulman. 1987) เสนอเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัดสำหรับการผลิตและพัฒนาครูภาษาต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่าความรู้ในแต่ละด้านที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ความรู้เนื้อหาสาระของวิชา (Content knowledge) เป็นความรู้เบื้องต้นที่จำเป็น และครูควรมีความรู้ทุกด้านเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศที่สอน ได้แก่ องค์ประกอบของภาษา โครงสร้างไวยากรณ์ คำศัพท์ ภาษาศาสตร์ และทักษะต่าง ๆ ทั้งนี้ความรู้ควรครอบคลุมถึงการใช้ภาษาในบริบทต่าง ๆ เช่น ภาษาในการสื่อสารทั่วไป ภาษาเชิงวิชาการ ภาษาในงานอาชีพต่าง ๆ ภาษาในสารสนเทศ โดยความรู้ทั้งหมดควรครอบคลุมทั้งเชิงทฤษฎีและทักษะภาษา ตัวอย่างของความรู้ด้านเนื้อหาของครูภาษาต่างประเทศที่สามารถใช้เป็นแนวทาง คือ มาตรฐานความรู้ที่กำหนดโดย สมาคมการสอนภาษาต่างประเทศของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ระบุครูต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาในบริบทของการสื่อสารทั่วไป การสื่อสารที่ต้องใช้ การตีความ และการสื่อสารเชิงนำเสนอ รวมทั้งมีความรู้ด้านภาษาศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณคดี ของภาษาต่างประเทศนั้น ๆ รวมทั้งมีความรู้ในสาขาวิชาอื่นเพื่อช่วยให้มีความรู้กว้างขึ้นและเพิ่มเติมความรู้ทักษะทางภาษา

2. ความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอน (Pedagogical knowledge) เป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสอน เช่น หลักจิตวิทยา การจัดการชั้นเรียน วิธีสอนแบบต่าง ๆ การวางแผนการสอน การจัดการและใช้ทรัพยากรการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลประเมินรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการสื่อสารในชั้นเรียน บทบาทของครูและผู้เรียน เป็นต้น โดยความรู้ด้านวิธีสอนควรเพียงพอที่จะประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนฝึกและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ กล้าริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็น

3. ความรู้ด้านวิธีสอนผนวกเนื้อหาวิชาเฉพาะ (Pedagogical content knowledge) เป็นความรู้จำเพาะที่อาจกล่าวว่ามีค่ามากที่สุดสำหรับการสอน และเนื่องจากธรรมชาติของแต่ละวิชาต่างมีเอกลักษณ์ การประยุกต์ความรู้ด้านการสอนรวมทั้งวิธีสอนให้มีความลึกซึ้งเฉพาะเจาะจงสำหรับการสอนภาษาจึงมีความซับซ้อนไปตามธรรมชาติของวิชาเช่นกัน ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศจึงควรรู้หลักการและวิธีรวมทั้งกลยุทธ์สำหรับสอนภาษา ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของแต่ละวิธีและปรับใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จุดประสงค์รายวิชา ความรู้และทักษะและประสบการณ์เดิมของผู้เรียนที่ผู้เรียน การใช้สื่อการสอนภาษาที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คาดหวัง ดังนั้นการเลือกวิธีสอน อาจเป็นการประยุกต์แนวความคิดที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทฤษฎีการรับภาษา (Language acquisition) ซึ่งแต่ละทฤษฎีอาจคล้ายคลึงและแตกต่างกันในบางประเด็น เช่น บทบาทและลักษณะของกิจกรรม ควรยึดตามแนวทางพฤติกรรมนิยมโดยให้ผู้เรียนฝึกซ้ำ ๆ (Drills) หรือเน้นกิจกรรมปฏิสัมพันธ์และใช้สื่อการเรียนจริง (Interactions and authentic materials) ในทำนองเดียวกัน การสอนภาษาอาจปรับให้เน้นด้านภาษา ผู้เรียนหรือกระบวนการเรียน (Nunan, 1999: 93) ทั้งนี้เหตุผลและหลักการประยุกต์แนวการสอนควรช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะภาษาต่างประเทศที่เน้นการสื่อสารผสมผสานกับทักษะชีวิตที่เป็นไปตามความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 คือ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นพลเมืองของโลกท่ามกลางกระแสและช่องทางสื่อสารผ่านสื่อที่หลากหลาย

4. ความรู้ด้านหลักสูตร (Curriculum knowledge) หรือความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรัชญาของหลักสูตร วัตถุประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวกำหนดสมรรถนะและทักษะผู้เรียน ทั้งนี้การคำนึงถึงทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารในยุคสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ครูจึงควรใช้ความรู้ดังกล่าวเป็นแนวทางพัฒนาหลักสูตรและการปรับการเรียนการสอน เช่น ในภาพรวมหลักสูตรอาจยึดสาระและเนื้อหาวิชา ยึดผู้เรียน หรือยึดปัญหาเป็นหลัก ทั้งนี้หลักสูตรที่เน้นสาระเนื้อหาเป็นหลัก ลำดับขั้นหรือความสัมพันธ์ของแต่ละวิชาทั้งลักษณะวิชาเดียว วิชาบูรณาการในศาสตร์เดียวกันรวมทั้งบูรณาการข้ามศาสตร์ ซึ่งล้วนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในขณะที่รูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นหลักให้ความสำคัญของกระบวนการเรียนที่อิงธรรมชาติการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการของผู้เรียน สำหรับรูปแบบหลักสูตรที่อิงปัญหาจะเน้นการจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับปัญหาจริงในสังคม หรือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียน (Ornstein; & Hunkins, 1998: 262) จึงจะเห็นได้ว่าความเข้าใจภาพรวมของรูปแบบหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญที่ครูสอนภาษาต่างประเทศพึงมี นอกจากนี้หลักสูตรภาษาต่างประเทศยังมีลักษณะที่ลงรายละเอียด เช่น หลักสูตรที่เน้นและจัดลำดับเนื้อหาตามโครงสร้างภาษา (Structural syllabus) หน้าที่ในการสื่อความหมาย (Functional syllabus) สถานการณ์การใช้ภาษา (Situational syllabus) ภาระงาน (Task-based syllabus) เนื้อหาสาระวิชาการศาสตร์อื่น (Content-based syllabus) หรือเน้นที่ละทักษะ (Skill-based syllabus) (Brown, 1995: 7) ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นตัวกำหนดเป้าประสงค์ของการเรียนการสอนภาษา บทบาทครู บทบาทผู้เรียน การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดผลประเมินผลของแต่ละประเภทของหลักสูตร (Graves, 2000: 9-10) เพื่อให้ครอบคลุมทักษะในศตวรรษที่ 21

5. ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา ความรู้ด้านนี้ช่วยให้ครูเข้าใจทิศทางของการศึกษาว่าอะไรคือเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง ให้สนองตอบต่อความต้องการของสังคมและเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ทักษะทุกด้านที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษา (ACTFL, 2011: Online) ดังนั้นทักษะดังกล่าวทำหน้าที่เสมือนความมุ่งหมายที่เป็นรูปธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรโดยบรรจุหลักการ วัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมทุกทักษะ และเนื้อหาสาระของหลักสูตรภาษาต่างประเทศต่อไป

6. ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ความเข้าใจผู้เรียนครอบคลุมไปถึงความต้องการของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความถนัด ความสนใจใน ทศนคติ แรงจูงใจใน

การเรียนรู้ ระดับความสามารถทางภาษา ความรู้และประสบการณ์เดิม รูปแบบการเรียนรู้รวมทั้งกลวิธีในการเรียน เป็นต้นทั้งนี้ การเลือกวิธีสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนควรสอดคล้องกับองค์ประกอบดังกล่าว จึงเห็นได้ว่าวิธีสอนต่าง ๆ มีบทบาทเป็นทางเลือก ผู้สอนจึงพิจารณาโดยใช้ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนเพื่อตัดสินใจเลือกหรือปรับรูปแบบการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

7. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของการศึกษา ซึ่งรวมไปถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของการศึกษาในสังคม ลักษณะของสถาบันและสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ทรัพยากรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน จำนวนผู้เรียน (Graves. 2000: 16) รวมทั้งรายละเอียดปลีกย่อยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการจัดหลักสูตร เช่น บทบาทของภาษาต่างประเทศในตลาดแรงงานและการสื่อสาร วัฒนธรรมและค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา เป็นต้น

นอกเหนือจากความรู้ทั้ง 7 ด้านที่ประกอบเป็นฐานความรู้ของครูในการที่จะเป็นครูภาษามืออาชีพ ในปัจจุบันเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งในสังคมโลก โดยเกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคล องค์กร ธุรกิจ ทักษะเทคโนโลยีจึงเป็นทักษะที่จำเป็น นักวิจัยและนักการศึกษาจึงยอมรับว่าเทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีควบคู่กับความรู้ด้านการสอนเฉพาะเนื้อหาวิชาหรือที่เรียกว่าความรู้ความสามารถในการสอนเนื้อหาวิชาเฉพาะโดยใช้เทคโนโลยี (Technological Pedagogical and Content Knowledge หรือ TPACK) (Liu: et al. 2014: 684) เป็นความรู้อีกด้านหนึ่งที่สำคัญสำหรับการเป็นครูภาษา ซึ่งในการสอนภาษาต่างประเทศในยุคข้อมูลข่าวสาร ความต้องการผู้มีทักษะเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้บทบาทของเทคโนโลยีในการสอนภาษามีมากขึ้น เช่นครูควรมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีทั้ง 3 ด้าน (Koehler; & Mishra. 2008) ได้แก่ ความรู้เทคโนโลยีหรือการรู้จักประโยชน์ของเทคโนโลยีรวมทั้งวิธีใช้ประโยชน์ (Technological knowledge) ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเพื่อการสอนรายวิชาโดยเน้นการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับเทคโนโลยีแต่ละประเภท (Technological content knowledge) และการประยุกต์ความรู้ด้านเทคโนโลยี วิธีสอน และเนื้อหาอย่างลงตัว (Technological pedagogical knowledge) (Liu: et al. 2014: 688) ซึ่งความรู้ด้านเทคโนโลยีเป็นความรู้ที่สำคัญยิ่งอีกด้านหนึ่งที่ช่วยให้ผู้สอนใช้สื่อหลากหลายชนิดเพื่อบูรณาการการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะภาษาหลายรูปแบบในยุคปัจจุบัน

บทสรุป

แนวคิดเรื่องทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เครือข่าย P21 ได้นำเสนอนั้นแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของแนวคิดเสรีนิยมใหม่ที่พยายามผลักดันให้การจัดการศึกษาเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทั้งด้านเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และธุรกิจ โดยมีการกำหนดคุณลักษณะและเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งส่วนสำคัญอยู่ที่การดำเนินการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นในโลกสมัยใหม่ การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศมีบทบาทสำคัญ พร้อมๆ กับทักษะการคิด ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทั้งนี้การจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศจึงจำเป็นต้องมีลักษณะสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมโลกคาดหวัง ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรจึงควรสนองตอบต่อแนวทางดังกล่าวและครูผู้สอนจำเป็นต้องมีฐานความรู้ที่เหมาะสม อันได้แก่ความรู้ในเนื้อหาภาษา การสอน ผู้เรียน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่จะเอื้อให้ผู้สอนประยุกต์ความรู้ทุกด้านในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี จึงอาจกล่าวได้ว่า การปรับหรือพัฒนาการจัดการศึกษาภาษาต่างประเทศโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติ คุณลักษณะ และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องปรับทุกองค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกันโดยใช้ผลลัพธ์ในรูปแบบของทักษะดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิด

เอกสารอ้างอิง

- American Council on the Teaching of Foreign Languages. (2011). **Language Learning in the 21st Century Innovative Language Classroom on the Hill**. Retrieved August 29, 2016, from <https://www.actfl.org/about-the-american-council-the-teaching-foreign-languages/resources/language-learning-the-21st>
- Brathwaite, Jessica. (2016). **Neoliberal Education Reform and the Perpetuation of Inequality**. Retrieved August 24, 2016, from <http://crs.sagepub.com/content/early/2016/06/01/0896920516649418.full.pdf>
- Brown, James Dean. (1995). **The Elements of Language Curriculum**. New York: Heinle and Heinle.
- Council of Europe. (2013). **Common European Framework of Reference for Languages**. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Ertmer, Peggy A.: & Newby, Timothy J. (2013). Behaviorism, Cognitivism, Constructivism: Comparing Critical Features from an Instructional Design Perspective. **Performance Improvement Quarterly**. 26(2): 43-71.
- Graves, Kathleen. (2000). **Designing Language Courses: A Guide for Teachers**. Boston: Heinle.
- Herrera, Socorro G.: & Murry, Kevin G. (2005). **Mastering ESL and Bilingual Methods: Differentiated Instruction for Culturally and Linguistically Diverse (CLD) Students**. Boston: Allyn and Bacon.
- Hursh, David. (2001). **Neoliberalism and the Control of Teachers, Students, and Learning: The Rise of Standards, Standardization, and Accountability**. Retrieved September 23, 2016, from <http://clogic.eserver.org/4-1/hursh.html>
- Koehler, M. J.: & Mishra, P. (2008). **Handbook of Technological Pedagogical Content Knowledge (TPCK) for Educators**. New York: Routledge.
- Kramer, Pamela A. (2003). The ABC's of Professionalism. **Kappa Delta Pi Record**. 40(1): 22-25.
- Liu, Siping; et al. (2014). TPACK: A New Dimension to EFL Teachers' PCK. **Journal of Education and Human Development**. 3(2): 681-693.
- Nunan, David. (1999). **Second Language Teaching & Learning**. Boston: Heinle and Heinle.
- Ornstein, Allan C.: & Hunkins, Francis P. (1998). **Curriculum Foundations, Principles, and Issues**. 3rd ed. Boston: Allyn and Bacon.
- The Partnership for 21st Century Learning. (2015). **Framework for 21st century learning**. Retrieved July 31, 2016, from <http://www.p21.org/our-work/p21-framework>

-
- Patterson, Jean A. (2015). 21st Century Learning Initiatives. In **Neoliberalizing Educational Reform: America's Quest for Profitable Market**. Edited by K. Sturges. pp. 213-237. Boston, MA: Sense.
- Richards, Jack C. (1998). **Beyond Training: Perspectives on Language Teacher Education**. Cambridge: UK: Cambridge University Press.
- Rotherham, Andrew J.: & Willingham, Daniel. (2009). 21st Century Skills: The Challenges Ahead. **Educational Leadership**. 67(1): 16-21.
- Shulman, Lee. (1987). Knowledge and Teaching: Foundations of the New Reform. **Harvard Educational Review**. 57(1): 1-23.
- Tsui, Amy. B. M. (2003). **Understanding Expertise in Teaching**. New York: Cambridge University Press.